

Movitz

Svenska Hornsällskapets medlemstidning

Nr 16, juli 2002

SVALKANDE ÅRSMÖTE

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet ...	3
Vår nya styrelse	4
Musik från hjärtat	5
Kalendern	7
Årsmöte i Kiruna 25 – 28/1	8
En hälsning från Wien .	10
Radovan Vlatkovic på besök i Norrköping	11
Svensk fullträff i Berlin	12
Pedagogen	13
SHS signaturmelodi	15
Hört & Hänt	16

VÅRA ANNONSÖRER:

Brass Specialisten	3
Windcorp	9
Procura	16

OMSLAGSBILD:

Börje Andersson, Marie L. Anderson, Sofia Nygren & Holger spelar hornkvartett i iskyrkan i Jukkasjärvi under årsmöteshelgen.

UTGIVARE
Svenska Hornsällskapet

TRYCKERI
Litorapid AB, Göteborg

MOVITZ, ISSN 1104-8700

STYRELSE

Anna Ahlenius, ordförande

Kårtorpsvägen 107

605 95 Norrköping

011-34 33 23

annaahlenius@hotmail.com

Linnea Pihl, sekreterare

Ekhagegatan 17

587 29 Linköping

013-16 18 97

linnea_pihl@hotmail.com

Hans-Erik Holgersson, kassör

Storgatan 12

941 31 Piteå

0911-21 18 19

heho@mh.luth.se

Anders Rosén, ledamot

Forsgatan 17

591 45 Motala

0141-524 92

anders.rosen@motala.se

Annmari Wangin, ledamot

Bagaregatan 17

590 71 Ljungsbro

013-622 49

annmari.wangin@

musikskolan.linkoping.se

Johan Johansson, suppleant

c/o Stigander, Majgatan 7

582 46 Linköping

013-27 30 07

johjo653@student.liu.se

Petter Carlson, suppleant

Riddargatan 29 B

114 57 Stockholm

08-660 23 71

070-536 19 62

petter.carlson@telia.com

BESÖK

SHS HEMSIDA

www.shs.home.se

BLI MEDLEM!

Är du inte medlem redan
eller känner någon som
borde vara det?

Medlem blir man genom
att betala årsavgiften
200 kr, 100 kr (stud) eller
300 kr (familj) till
pg 58 31 07-8.

Kom ihåg att ange namn och adress
på inbetalningskortet!

Meddela e-postadress om du önskar
föreningens e-brev.

TIDNINGSGRUPP

Anita Andersson

08-37 32 67

anita.andersson@
post.netlink.se

Thomas Lindgren

08-720 55 25

lindgren.t@telia.com

Malcolm Page

031-18 09 25

malcolm.page@spray.se

Lennart Stevensson

08-33 53 28

stevensson@passagen.se

Sven-Erik Sieurin

Hemsideredaktör

070-683 88 08

sieurin@home.se

ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

I egenskap av nytillträdd ordförande för Svenska Hornsällskapet har jag nu satt mig ned för att skriva en första hälsning till Er medlemmar! Så här i försommartid börjar det åter röra på sig i Svenska Hornsällskapets styrelse. Vår utmärkta norrlandsstyrelse har lämnat över ansvaret och nöjet att leda SHS till oss i Östergötland. Vi som tillträder vill passa på att rikta ett stort tack till Helena & co för deras insats och inte minst för den lyckade årsmöteshelgen i Kiruna. Som nykomlingar lovar vi att göra vårt bästa för att axla norrlänningarnas fallna mantel!

Den nya styrelsen tycker jag har fått en lyckad sammansättning. Den består av Johan Johansson, högskolestudent som representerar den entusiastiske och sanne amatörhornisten. Linnea Pihl, som nästa termin börjar sitt tredje år på gymnasiet som är en av Linköpings musikskolas mest flitiga studenter! Vi har också lyckats knyta Annmari Wangin och Anders Rosén, två av Östergötlands mest framstående hornpedagoger, till styrelsen och dessutom har vi fått "ärva" Hans-Erik

Holgersson på kassörsposten! Slutligen representeras heltidsmusicerandet av Petter Carlson och mig, Anna Ahlenius, som båda är anställda i Norrköpings Symfoniorkester.

Vårt första styrelsemöte gick av stapeln den 16:e maj i samband med den konsert i Norrköping där Radovan Vlatkovic framförde Strauss 2: a hornkonsert. (Detta kan man läsa mer om på annan plats i tidningen.) Redan från början präglades mötet av en entusiasm och ett samförstånd som gör att man redan ser fram emot nästa träff! I och med detta möte har vi börjat dra upp riktlinjerna för hur vi ska driva verksamheten vidare. Det finns ett antal mindre frågor som vi ska arbeta med och slutföra inom kort men det största projektet som faller på vår lott är Hornsällskapets tioårsjubileum, som kommer att uppmärksammas i samband med årsmötet 2003. Alla som någon gång organiserat ett årsmöte vet hur mycket arbete detta innebär och ett tioårsjubileum kräver ju något utöver det vanliga kan man tycka! Vi skyndar dock långsamt och väntar med

att redovisa några storvulna planer innan vi har något konkret att komma med. Redan nu kan vi dock flagga för att årsmötet antingen kommer att äga rum under sista helgen i januari eller första helgen i februari. Gör en anteckning i kalendern så fort Du läst färdigt denna mening! Väl medvetna om hur snabbt tiden flyr kommer styrelsen att snarast skrida till verket och börja slå sina kloka huvuden ihop för att åstadkomma ett värdigt firande av vårt jubilerande Hornsällskap! Naturligtvis är vi vidöppna för diverse idéer och önskemål från våra medlemmar! Dra Er inte för att höra av Er till oss via brev eller e-mail!

Med dessa rader tackar jag för förtroendet att få leda arbetet med SHS framöver. Jag hoppas att detta nummer av Movitz ska falla Er i smaken och vara ett välkommet bidrag till övrig sommarlektyr!

Skön sommar önskar

Anna Ahlenius

Brass Specialisten

störst i Sverige på valthorn

Nya valthorn i lager:

Alexander 90	37 900kr
Alexander 103M	51 900kr
Alexander 103M skr.	54 400kr
Alexander 107M	ppb
Yamaha YHR-322	18 950kr

Begagnat:

Alexander 104 (K179)	32 000kr
Conn 8D (B016)	19 000kr
Yamaha YHR-321	9 500kr

Vi säljer även Besson, Hoyer

Tillbehör:

Sordin Rittich	1 695kr
Yamaha Silent Brass 1	855kr
Marcus Bonna Etuier	
Fast	4 450kr
Skruv	4 350kr
Skruv/sordin	4 850kr

Öppettider

Må-Fredag 10-18 Lunch 13-14
Lö 11-14

Sommaröppet må- fre 12,00-17,00
efter midsommar och till 5 augusti

Brass Specialisten
Wallingatan 35
111 24 STOCKHOLM
TEL 08-411 62 62
info@brass-spec.se
www.brass-spec.se

VÅR NYA STYRELSE

MOVITZ HAR GLÄDJEN ATT PRESENTERA SHS NYA STYRELSE. DEN HAR SIN HEMVIST I ÖSTERGÖTLAND, FÖRUTOM KASSÖREN SOM BOR KVAR I PITEÅ.

Anna Ahlenius

Vår nya ordförande bor i Kårtoorp, söder om Norrköping. Förutom sitt jobb som hornist i Norrköpings Symfoniorkester är hon verksam som programpresentatör vid vissa konserter. Hon har även ett och annat vikariat i andra orkestrar. Favoritkompositörer att spela är Strauss (Richard!), Mahler och Sjostakovitj.

Foto: Calle Slättengren

Linnea Pihl

Går på gymnasiet i Linköping, spelar musikkår, serenadensemble och hornkvartett i Linköpings musikskola. Gillar att spela allt möjligt.

Hans-Erik Holgersson

Bor i Piteå, arbetar som teorilärare vid Musikhögskolan. Han spelar i diverse orkesterföreningar och hoppar vid behov in i musikhögskolans ensembler. Hans-Erik, även kallad Holger, spelar helst åttodelar i forte mellan ettstrukna c och tvåstrukna d.

Annmari Wangin

Bor i Ljungsbro, arbetar som hornlärare och orkesterledare i Linköpings Musikskola, som hornlärare vid De Geer-gymnasiet i Norrköping och vid Musikhögskolan Ingesund som metodiklärare. Annmari spelar i Linköpings symfoniorkester, i SAAB:s musikkår och i en brasskvartett. Hon spelar allra helst kamarmusik.

Petter Carlson

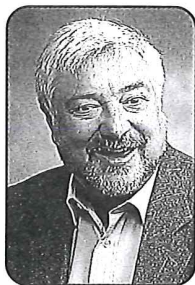
Hornist i Norrköpings Symfoniorkester som undervisar i horn och jazzpiano vid Södra Latins Musikgymnasium i Stockholm nästa säsong. Han är verksam som jazzmusiker och arrangör. Petter spelar nog helst jazzmusik i olika former, men älskar romantisk och impressionistisk orkestermusik samt operett och wienermusik, i synnerhet som althornist i Medevi Brunnsorkester.

Foto: Anders Kratz

Anders Rosén

Bor i Motala och är musikledare vid Motala musikskola. Han spelar i Linköpings Orkesterförening och ibland i Östgötamusiken. Spelar helst symfoniorkester.

Johan Johansson

Studerar till ingenjör i Linköping. Han spelar horn i Linköpings Akademiska Orkester och tuba i Vreta Klosters Ungdomsorkester. Spelar helst i symfoniorkester och gärna musik av Dvorák.

MUSIK FRÅN HJÄRTAT

EN INTERVJU MED ARKADIJ SHILKLOPER
JEFFREY SNEDEKER FÖR *HORN CALL*
ÖVERSÄTTNING ANITA ANDERSSON

(fortsättning från Movitz nr 15).

JS: När jag föreställer mig själv användande den utrustning du beskriver, tror jag att jag skulle bli för distraherad av tekniken, så att jag under tiden skulle tänka på alla effekter som finns att välja mellan. Hur mycket av det du gör är faktiskt förberett och repeterat, och hur mycket lägger du in så att du kan vara spontan?

AS: För det första är det viktigt att förstå att det jag använder är live-elektronik, vilket inte är detsamma som Music Minus One. Det är inte som interaktiv elektronik heller, eftersom jag inte programmerar musikaliska idéer att spela tillsammans med. Jag känner min utrustning, hur den fungerar, vilka ljud den kan göra, och jag bygger upp musiken så att den kan spelas live. Jag måste vara väldigt flexibel och exakt för att spela med elektroniken, men jag vill också vara en improviserande musiker, särskilt om det blir problem med elektroniken under ett framträdande. Om det händer, vad ska du göra? Bara stoppa? Det händer ibland, och då försöker jag bara fortsätta och improviserar i en annan riktning som verkar riktig i ögonblicket.

JS: En orsak till att jag ställde den förra frågan är att några av dessa ljudprocessorer har många valmöjligheter; nästan alltför många. Det verkar för mig som om man för att vara spontan, måste ha fullständig kontroll över och förståelse för dessa maskiner och hur man ska använda dem.

AS: Det stämmer. Jag vill egentligen inte ha för många valmöjligheter. Jag använder faktiskt bara två huvudmaskiner, det räcker för mig. Jag har använt just dessa 5-6 år redan. Jag vet att jag kan fortsätta att leta efter fler ljud hela tiden, men de senaste åren har jag slutat att utveckla nya klanger, det har blivit mindre intressant för mig. När jag spelar själv vet jag vad jag önskar, och att det jag har är nog för mig. Jag vet att det finns nyare utrustning som kunde hjälpa mig

att utveckla fler idéer. Alla som vill utveckla live elektronik måste vara som bror till tekniken. Väldigt ofta när du hör på folk som använder elektronik, särskilt i jazzvärlden, får du känslan av att de saknar personlighet i stället för att elektroniken hjälper dem att hitta sin egen stämma. Till slut kommer du att gilla tekniken men att glömma eller inte klara av att hitta personen.

JS: En av de saker som imponerade på mig med *Hornology* var att några av effekterna och styckena hade jag hört live tidigare. Jag vet inte om folk alltid värdesätter det, eftersom vi lever i en tid med mycket studiotrolleri, med redigering och dubbning. På sätt och vis har du redan svarat på detta, men är det viktigt för dig att det du spelar in också är möjligt att spela live?

AS: Jag ser inget problem i detta. Konserter och inspelningar är tänkta att vara olika. När du spelar live eller för en live-inspelning, gör du saker annorlunda än när du är i studion. Det är en fördel om musiken du spelar också kan spelas live, men jag är mer upptagen av hur bra musiken är, oavsett var den blir framförd, i en studio eller en konsertsal, så länge de musikaliska idéerna når fram.

JS: Vilka nya projekt håller du på med nu?

AS: Efter *Hornology*, där jag bara använde horn och elektronik, bestämde jag mig för att göra något med andra instrument som jag har spelat de senaste 20 åren, som flygelhorn, Wagnertuba och corno da caccia. För några år sedan började jag spela alphorn och lite didjeridu. Så i mina nya inspelningar använder jag några gamla stycken och arrangemang som inte tidigare spelats in, tillsammans med nya stycken som inte bara visar möjligheterna med hornet och dessa andra instrument utan också mina egna möjligheter, min personliga stil.

JS: Ser du dig själv som en kompositör?

AS: Nej. Jag komponerar väldigt lite på traditionellt vis, som att sitta vid pianot och arbeta med idéer. De flesta av mina kompositioner är födda under övning. Jag bara börjar spela övningar tills jag hör något intressant som jag vill arbeta med. Sen skriver jag ner frasen och utvecklar idén därifrån. Ibland fortsätter jag att skriva på papper, andra gånger fortsätter jag att spela. Ofta framträder en idé under inspelning i studio. Ibland behöver jag inte ens skriva ner den; till exempel, på min nya skiva kände jag att jag ville spela ett stycke med två alphorn. Jag skrev ingenting innan jag kom till studion och utvecklade bara idéer som kom just då. Ibland spelar jag in en melodi och experimenterar sedan med olika ackord eller ackompanjemang under studiotiden. Jag har påbörjat en seriös komposition, för stråckkvartett, kontrabas, klarinett, valthorn och fagott, men jag har bara slutfört en sats. Jag har idéer för den andra satsen, men de är mycket tekniskt svåra, baserade på folkmusikrytmer som jag först måste reda ut. Som en jazzkompositör har jag försökt att göra bakgrunden först och sedan komponera en melodi som passar till.

JS: När du talar om att komponera eller sätta samman stycken i studion, så tänker nog de flesta att det tar mycket tid och pengar. Du måste vara mycket effektiv.

AS: I Ryssland kan du lätt få billig studiotid. Jag har också hittat inspelningsfolk som tycker om att jobba med mig med dessa projekt. Detta är också en stor orsak till att jag inte har flyttat från Moskva. Naturligtvis är min familj där, men jag kan också göra mer av det jag vill i Ryssland.

JS: Du har börjat turnera mer. Gillar du det? Hur påverkar det ditt liv?

AS: Jag gillar faktiskt att resa. Jag vet inte exakt varför, men kanske är det för att jag söker ett bättre liv. När man reser, får man hela tiden nya upplevelser. Jag försöker vara i harmoni med mig själv.

Jag tycker om att spela på olika ställen. Naturligtvis blir det för mycket ibland, men jag gillar nya erfarenheter, nya känslor, fräschör, inspiration – livet blir längre och rikare. Att enbart arbeta i Ryssland ger inte heller tillräcklig lön för att man ska utvecklas, medan att spela på andra ställen, i Tyskland till exempel, lönar sig mycket bra. Om jag gör en konsert i Tyskland kan jag leva i en månad i Ryssland, så jag gillar verkligen att spela i Tyskland. Ibland medverkar jag i projekt som jag inte riktigt tycker om, men de betalas bra och jag får spela med bra musiker.

JS: Du nämnde en återkomst till klassisk musik under senare tid. Hur kommer det sig?

AS: De senaste två åren har jag börjat utveckla min klassiska sida. Jag vill ha konserter som börjar med klassisk musik, som Stich/Punto, och gradvis går över till jazz. Förra året hade jag många sådana konserter i Ryssland. Jag utvecklade också ett projekt som inkluderar en konsertino för alphorn av Alexander Rosenblatt – bra musik, men ganska svår. Han har även skrivit en konsert för horn och stråkar; som inte är klassisk och inte jazz. Jag tror att detta är min framtid.

JS: Med all din erfarenhet i beaktande, tycker du att den klassiska litteraturen är mer intressant när du nu återvänder till den? Är den intressant därför att musiken är annorlunda, eller finner du nya saker tillfredsställande i musiken?

AS: För det första tycker jag inte om att spela på jazzklubbar och små ställen med dålig akustik. Kanske är det därför jag har kommit tillbaka till den klassiska världen, så jag kan spela i bra akustik, och producera en god, klassisk hornklang utan omvandling och effekter. För mig är det en väldigt speciell känsla. Kanske jag känner så därför att jag har spelat alphorn de senaste åren, vilket har en väldigt naturlig klang. En sådan naturlig ton vill jag också att hornet ska ha. Jag har också märkt att jag efter att ha kommit tillbaka till klassisk musik efter mycket fri, ”jazzy”, musik, kan spela klassisk musik mycket friare och med mer spontanitet. I improviserad musik är utvecklingen av idéer inte alltid bra. Eftersom den är nedskrivna är oftast utvecklingen i klassisk musik bättre. Många jazzkompositörer har skapat fina verk, men det är ett annorlunda koncept och en annan process. Jag gillar Stich/Punto därför att

det har en ”groovy”, ”jazzy” kvalitet. Jag menar energin och känslan, inte jazzliknande improvisation. Improvisation är bara en del av musiken. Och vad är jazzimprovisation? För mig är det variationer på ett tema. Vi har många olika typer av improvisation som ingen egentligen har utvecklat: improvisation över form, dynamik, färg, rytm, dramatik och tempo. Den största komplimang jag kan få är när ingen kan säga vad som är improviserat och vad som är nedskrivet. En musiker jag beundrar som gör detta väl är Jan Garbarek. Han improviserar som han komponerar och omvänt; hans improvisationer är bara en del av en större komposition. Han är väldigt spännande och det är den musiken jag tycker bäst om. Jag känner många som improviserar men utan att det rör mig, det låter bara som övningar. För att finna sitt eget språk går det lika bra att improvisera som att skriva ner det. Det som betyder något i musik är om den har spänning – utvecklar dina idéer sig, kan du hålla publikens uppmärksamhet? Om allt låter likadant blir det väldigt tråkigt. Även mycket intressanta artister blir tråkiga om de låter likadant hela tiden.

JS: Vilken är din favoritmusik just nu? Har du en favoritmusiker?

AS: Jag har ingen favorit just nu. Alltför ofta ser jag i en katalog en inspelning som jag tror är mycket bra, för att sedan inte tycka att den var så bra i alla fall när jag har hört den. Jag är öppen för alla musikaliska idéer – förra året lyssnade jag mycket på gamelanmusik från Bali och en del äkta folkmusik, men även sådant material blir tråkigt efter ett tag när allt börjar låta likadant.

JS: När du hör något som du tycker om, är det möjligt att beskriva varför?

AS: Ja. Till exempel tyckte jag att musiken till *Riverdance* var stilig då jag hörde den första gången för några år sedan. Jag köpte CDs och videor. Jag älskade musiken och föreställningen, men nu kan jag bara lyssna på den i 10-15 minuter. Nyligen blev jag väldigt fascinerad av musik till showen *Stomp*. Det som ligger mitt hjärta närmast är vacker musik, ljud som kommer från hjärtat. YES vokalist Jon Anderson har en egen plats i hjärtat, på grund av sättet han sjunger på. Klang och fraseringen berör mig djupt. Stil och ursprung har ingen betydelse – god musik kommer från hjärtat. Det har också del i vår artistiska känsla. Jag tror

att tiden är inne för den universella musikern. Vi måste vara flexibla, och ska inte bara studera musik utan också livet, särskilt känslolivet. Jag tror att musiker måste vara väldigt känsliga, väldigt sentimentala, för att skapa god musik. Vi behöver inte fler robotar nu, vi har för många som spelar otroliga saker utan hjärta. Det blir som en cirkus. Tekniken är imponerande och måste applåderas, men betyder väldigt lite om känslan som blir kvar är tomhet.

DISKOGRAFI

i urval av Vladimir Kornejev

Som ledare

Hornology, RDM 6 06 144/Boheme Music CDBMR 809016 (Ryssland) www.boheme.ru; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, elektronik.

The Brass Complot: Arkadij Shilkloper Acoustic Quartet, Ermatell Records JCD 020/Boheme Music CDBMR 809008; Shilkloper-valthorn; Igor Parasjuk -klarinet, basklarinet, altsaxofon; Sergej Pron-trumpet, flygelhorn; Sergej Belitjenko-trummor.

Pilatus, Boheme Music CDBMR 906063; Shilkloper-valthorn, alphorn, flygelhorn, corno da caccia, Wagnertuba, röst.

Med Michail Karetnikov

Dvizjenije (Move), Melodija C60-26043 (LP) (Ryssland)

Med Michail Alperin

Wave of Sorrow, ECM 1396 (Tyskland); Alperin-piano, melodica, röst; Shilkloper-valthorn, jakthorn, flygelhorn, röst.

Live in Grenoble, RDM 3 05 015/Boheme Music CDBMR 809006; Alperin-piano, melodica, röst, slagverk; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, röst.

North Story, ECM 1596; Alperin-piano; Shilkloper-valthorn, flygelhorn; Tore Brunborg-tenorsaxofon; Terje Gewelt-bas; Jon Christensen-trummor.

First Impression, ECM 1664; Alperin-piano; John Surman-sopran- och barytonsaxofon; Shilkloper-valthorn, flygelhorn; Gewalt-bas; Christensen-trummor; Hans-Kristian Kjos Sørensen-slagverk.

Med Moscow Art Trio

Folk Dreams, JARO 4187-2 (Tyskland); Alperin-keyboard, slagverk, röst;

Shilkloper-valthorn, flygelhorn; Sergej Starostin-röst, folkmusikträblås. Gäster: Folkkören Russkaja Pesnja, Nadezjda Babkina-Id.

Prayer, RDM 301006/Boheme Music CDBMR 809009, Silex Y225039 (Frankrike), JARO 4193-2; Alperin-piano, melodica, röst, slagverk; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, röst; Starostin-röst, folkmusikträblås. Gäster: Tuva Folkensemble & Rysk Folkensemble.

Michail Alperin's Moscow Art Trio-Hamburg Concert, JARO 4201-2; Alperin-piano, melodica, röst; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, röst; Starostin-röst, klarinett, folkmusikträblås.

Mountain Tale, JARO 4212-2; Bulgariska Rösterna "Angelite", dirigent: Valentin Velkov; Moscow Art Trio: Alperin-piano, melodica, röst, koskällor; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, röst; Starostin-röst, klarinett, folkmusikträblås; Huun-Huur-Tu/Kaigal-ool Khovalyg-röst, igil, toschpular, tschansy; Anatolij Kuular-röst, byzaanchi, khomuz, amarga; Sayan Bapa-röst, doshpuluur, marinhuur, gitarr; Alexej Saryglar-röst, tungur, dazhaaning khavy.

Moscow Art Trio-Live in Karlsruhe, Boheme Music CDBMR 809010;

Alperin-piano, melodica, röst; Shilkloper-horn, röst; Starostin-röst, klarinett, folkmusikträblås.

Med Volkovtrio

Volkovtrio and Arkadij Shilkloper-Fragment, SoLyd Records SLR 0131 (Ryssland); Shilkloper-valthorn, flygelhorn; Slava Kurashov-gitarr, slagverk; Vladimir Volkov-bas, slagverk, röst; Denis Sladkevityj-trummor, slagverk.

Volkovtrio and...-Much Better, Green Wave Records GRCD-99-1 (Ryssland); Volkovtrio: Slava Kurasjov-gitarr; Vladimir Volkov-bas, slagverk; Denis Sladkevityj-trummor, slagverk. Gäster: Sergej Starostin-röst, kohorn, kalyuka, klarinett; Shilkloper-valthorn, flygelhorn, alphorn; Igor Butman-tenorsaxofon; Kaigal-ool Khovalyg-röst, doshpuluur, ighil; Mola Sylla-röst, kongoma; Oliver Ker-Ourio-harmonica.

Med Vladimir Volkov och Sergej Starostin

XIX98, Boheme Music CDBMR 811029; Shilkloper-alphorn, didjeridu, valthorn; Volkov-bas, viola da gamba; Starostin-röst, klarinett, flöjt, kohorn, birbine.

Med Andrei Kondakov/Vladimir Volkov/Christian Scheuber

Live in Norway, Boheme Music

CDBMR 809007; Shilkloper-valthorn, Kondakov-piano; Volkov-bas; Scheuber-trummor.

Med Tri-O

Dialogue, SoLyd records SLR 0031; Sergej Letov-sopran-, tenor- och barytonsaxofon, basklarinett, flöjt, zurna; Shilkloper-valthorn, jakthorn; Alexander Alexandrov-fagott, klarinett; Arkadij Kirichenko-euphonium, röst, tuba, slagverk.

Med Pago Libre

L+R, CDLR45105 (Tyskland); John Wolf Brennan-piano; Tscho Theissing-violin; Daniele Patume-bas; Shilkloper-valthorn.

Wake Up Call/Live in Italy, Leo Records CDLR 272 (Storbritannien).

Med Stefano Maltese Open Sound Ensemble

Living Alive, Leo Records CDLR 265; Maltese-alt-och sopransaxofon, basklarinett; Shilkloper-valthorn, flygelhorn; Sophia Domancich-piano; Paul Rodgers-bas; Antonio Moncada-trummor, slagverk; Gioconda Cilio-cello.

Med Vienna Art Orchestra

American Rhapsody (A Tribute to George Gershwin), RCA Victor 2663227 (USA).

KALENDERN

24-30 juni

Brassakademin i Karlskrona gästas i år av **Francis Orval**. Läs mer på www.musikblekinge.com

4-11 augusti

Internationellt hornseminarium i Lahti, i år för första gången i Norden. Fokus på kammarmusik. Många internationellt kända solister, även orkester- och pedagogseminarium. www.musicfinland.com/brass

17-25 augusti

Internationell kurs i Nové Straseci, Tjeckien. Solist/pedagog bl a **Lisa Ford**. www.hornclass.cz

24 oktober

Ib Lanzky-Otto spelar Crusells *Hornkonsert* i Alfvénsalen i Uppsala tillsammans med Linnèkvintetten

27 november

Henrik Halén framför R. Strauss *Hornkonsert nr 1* med Malmö Symfoniorkester. Dirigent är B Tommy Andersson.

27 december - 5 januari

Deutsch-Skandinavische Jugend-Philharmonie. Orkesterkurs i Berlin där svenska hornister är särskilt välkomna. Avslutningskonserten äger rum i Philharmonies stora sal och man får även tillfälle att höra Berliner Philharmoniker genrepa inför sin nyårskonsert. Horninstruktör är

vanligtvis **Fergus McWilliam** (BPO).

www.jeunessesmusicales.de/jm/kurse/orchester.shtml
(27. Deutsch-Skandinavische Orchesterwoche)

Kontakt:

Andreas Peer Kähler
Tel.: 0049-30 8 52 19 80
Fax: 0049-30 85 96 69 47
e-post: silkesense@t-online.de

januari 2003

Östgöta Blåsarsymfoniker och Länsmusikerna i Jämtland spelar serenadensemble med **Michael Thompson**.

januari/februari 2003

SHS årsmöte

ÅRSMÖTE I KIRUNA

25 - 28/1

Till styrelsens stora glädje blev upplutningen till årsmöteshelgen i Kiruna ganska stor. Förutom elever och lärare från musikskolorna i Älvsbyn, Piteå och Luleå, kom Ingrid Rosengren med åtta elever från Borås och Mölndal och från Linköping kom tre elever med sin lärare Johanna Hernell. Tillsammans med styrelsen och övriga deltagare blev vi ett 50-tal hornister, som på fredagseftermiddagen samlades i Missionskyrkans lokaler mitt i centrala Kiruna.

Alla vuxna, som inte deltog i de inledande hornaktiviteterna, beordrades av ordförande att omedelbart bege sig till köket för att delta i potatisskalningen, eftersom det på kvällen skulle bjudas på en välkomstmiddag med norrländska läckerheter. Till förrätt röding och sedan renskav med potatismos och lingonsylt. Efter middagen bjöds det på en välkomstkonsert, som inleddes med hornkvartettspel av den avgående styrelsen. Sedan framträdde de båda gästlärarna Thomas Ekman och Henrik Halén med enklare stycken för horn och piano. Ekman bor i Malmö, men arbetar i Sjöllands symfoniorkester. Henrik Halén är också han bosatt i Malmö, där han jobbar i symfoniorkestern, men han undervisar också på Musikhögskolan i Malmö. Båda gästlärarna visade sig dessutom ha anknytning till Norrland. Thomas Ekman är född i Jukkasjärvi och döpt i Kiruna kyrka och Henrik Halén har en gång i tiden varit elev vid Framnäs Folkhögskola utanför Piteå, där han studerade hornspel för Åke Jönsson.

Efter mat och musik i lagom mängd valde en del att uppsöka sin nattlogi, medan andra stannade kvar för att lyssna på Thomas Ekman när han höll en liten föreläsning om hornspelets olika skolor med talrika inspelade musikexempel. Thomas aldrig sinande kunskaper om hornister, hornspel, repertoar, inspel-

ningar och...olika ölsorter... är en ständig källa till beundran och stimulans.

På lördagens program stod bland annat den årligen återkommande hornkvartettävlingen. I år deltog ensembler från musikskolorna i Borås, Linköping och Mölndal. Varje kvartett presenterade ett program på ca 10 minuter

Ronnie Granath & Thomas Ekman på lördagskvällen.

med ett obligatoriskt stycke (ett arrangemang av *Glädjens blomster*). Juryns bedömning innefattade, förutom hornspelet, även den muntliga presentationen av musiken och helhetsintrycket av ensemblens framträdande.

Undertecknad, som ingick i juryn tillsammans med Thomas Ekman, Henrik Halén och Åke Jönsson, kunde glädjande konstatera att alla tre kvartetter tagit sin uppgift på stort allvar. Till vinnare korades hornkvartetten från Linköpings musikskola. Dessa musiker gav ett väldigt professionellt intryck under sitt framträdande. Gott samspel, fin klang, balans

Henrik Halén leder den gemensamma uppvärmingen på söndagen.

och intonation var detaljer som framhölls av juryn. På musikskolan i Linköping har kvartetten haft Annmari Wangin och Johanna Hernell som lärare.

Lördagens musikaliska begivenheter avslutades med en konsert i Kiruna kyrka, en vacker träbyggnad, som för övrigt valdes till Sveriges vackraste byggnad 2001. Programmet innehöll både välkänd och mindre känd musik för valthorn. Konserten inleddes med att den vinnande horn-

kvartetten från Linköping spelade. Sedan var det dags för Thomas Ekman att framträda i Kiruna kyrka för andra gången i sitt liv, förra gången var som sagt vid dopet... Thomas spelade första satsen ur en konsert för låghorn av Rosetti. Därpå följde Franz Strauss *Nocturne* med Henrik Halén och avslutningsvis Beethovens *Sextett op 81b* i ett arrangemang för 2 horn och piano. Ackompanjatören vid kvällens konsert var Kristina Nilsson, som till vardags är pianolärare vid Framnäs Folkhögskola och Musikhögskolan i Piteå. På konserten framfördes också en sats ur Sixten Sylvans *Liten svit för 8 horn*. Passande musik i dubbel bemärkelse, dels för att musiken en gång skrevs till hornsymposiet 1978 vid Framnäs Folkhögskola, men framför allt som en eloge till den nyligen bortgångne hedersmedlemmen Sixten Sylan.

Söndagsförmiddagen inleddes med årsmöte och tillsättandet av den nya styrelsen, där norrköpingshornisten Anna Ahlenius valdes till ny ordförande. Vid årsmötet presenterades också det vinnande bidraget i hornsällskapets signaturmeloditävling. Upphovsmannen

heter Eric Wahlsteen, som styrelsen härmed vill sända sina varmaste gratulationer. Efter avklarad årsmöte, där avgående ordförande Helena Sandström passade på att rikta ett varmt tack till sin gamla styrelse samt lyckönska den nya, blev deltagarna in i

bussen för att åka till Jukkasjärvi, där det väntade en guidning i det berömda ishotellet. Några passade också på att delta i gudstjänsten i iskyrkan, som denna dag firade 10-årsjubileum (om man nu kan fira ett jubileum över något som smälter bort varje år...?). På gudstjänsten spelade också en hornkvartett, som förutom psalmerna även framförde en jubileumsfanfar, dagen till ära. Lite spännande var det att spela i minusgra-

der, vadslagningen om när ventilerna skulle frysa hade börjat redan under förmiddagen... Glädjande nog klarade vi oss alla från plötsliga överraskningar (vilket i och för sig hade varit utmanande för att bli tvungen att konfronteras med alternativa greppkombinationer om en ventil plötsligt bestämmer sig för att stanna i ett fixerat läge). Som kompensation för uteblivna ventilbortfall kunde jag istället glädja församlingen med ett konstant bubblande - från samtliga ventiler - på grund av all varmluft jag blåst in i mitt horn i preventivt syfte. Kanske naturhorn är de optimala instrumenten att använda vid minusgrader? Andra funderingar som väntar på att prövas är en värmefilt som viras runt ventilhusen, eller möjligen en påse fylld med varmvatten. Sprit och glykol nämndes redan på lördagskvällen som fungerande alternativ. Själv provade jag omedelbart det förstnämnda, dock inte i hornet...

Åter i Kiruna väntade så avslutningskonserten där alla deltagare under helgen skulle framträda. Tillsammans med studenter från Musikhögskolan i Piteå hade horndeltagarna arbetat i olika ensembler under fredagen och lördagen

och nu redovisades resultatet. Från nybörjargruppen, som framförde *Spanien*, till vuxenensemblen med *Anna, du kan väl stanna* av Sylvain (ej Sylvan...). Dessutom framförde hornsällskapets styrelseledamot Sofia Nygren tillsammans med två kollegor från Musikhögskolan Crusells *Concert-trio* för horn, klarinett och fagott. Konserten avslutades med att samtliga deltagare spelade *Queen of my Heart* av popgruppen Westlife.

Därmed var det dags att säga tack och farväl, eftersom några deltagare måste hinna med sina tåg och flyg för att resa söderut. De flesta stannade dock kvar även till måndagen, då vi gav oss ner i gruvan. Hornkvartetterna från Borås och Mölndal passade också på att spela en sista gång i gruvarbetarnas lunchmatsal. Därefter var även de tvungna att sätta sig på tåget för den långa återresan till hemtrakterna.

Som medlem i styrelsen och därmed involverad i planeringen och genomförandet av årsmöteshelgen är jag förstas part i målet när jag skall summera årsmöteshelgen. Det blev en annorlunda hornträff, där vi bland annat kunde samla många hornspelande musikskoleelever och lärare från Norrbotten. Det var extra roligt för

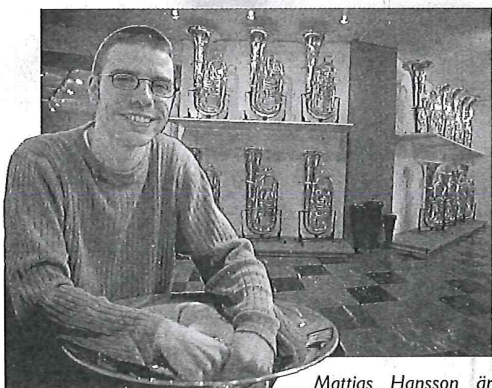
oss att det dessutom kom många deltagare från södra Sverige. Styrelsen (och resten av deltagarna under hornhelgen, kan jag nog intyga) vill rikta ett stort tack till Thomas Ekman och Henrik Halén, som engagerade sig till fullo både innan och under hornhelgen och bjöd på en ordentlig hornistisk injektion med sina framträdanden. I Kiruna hade styrelsen stor hjälp av Ellen Bergström-Thornéus, som är musiklektör i Kiruna. Personligen vill jag också framhålla mina styrelsekollegor Helena Sandström, Sofia Nygren och Börje Andersson, som suttit ett otal timmar vid telefonen och datorn för att få tag på rätt kontaktpersoner, söka bidrag, fixa sponsorer, söka fler bidrag, handla mat och hålla ordning på allt annat som måste göras i sådana här sammanhang.

Hans-Erik Holgersson

P.S. Fler bilder från Kiruna-helgen finns att beskåda på hornsällskapets hemsida. Om du som var med i Kiruna har någon rolig bild från hornhelgen får du gärna skicka den till Sven-Erik Sieurin, så kanske den också hamnar på vår hemsida.

Brass-shoppen

background as foreground

Mattias Hansson är ansvarig för vår nya avdelning, Brass-shoppen. Han är tubaist med F-tuba som huvudinstrument.

Vi på Windcorp har nyligen öppnat en helt ny avdelning bara 150 meter ifrån vår butik på Övre Husargatan i Göteborg.

Här finner du althorn, barytonhorn, eufonium och tubor både nya och begagnade från marknadens bästa tillverkare.

WINDCORP

E-post mattias@windcorp.se

Telefon 031-82 92 33

Hemsida www.windcorp.se

EN HÄLSNING FRÅN WIEN

AKADEMIENS UTLANDSSTIPENDIAT
ANNAMIA ERIKSSON BERÄTTAR
OM SIN TID I WIEN.

Att studera utomlands är en väldigt givande och rolig erfarenhet, både musikaliskt och personligt, men det är mycket som ska klaffa innan man kan ge sig iväg. Jag provspelade till Musikaliska Akademiens utlandsstipendier i höstas och fick ett av de stora stipendierna. Det gjorde beslutet att studera en termin vid musikuniversitetet i Wien enkelt. Wien är ju en kulturens och musikens huvudstad, och jag var intresserad av att lära mig den speciella Wienerhornstraditionen.

Informationen innan mina studier började var i princip bara ett datum och en adress, men jag hade i alla fall ett studentrum att bo i. Väl på plats i Wien upptäckte jag att deras tyska dialekt var ganska obegriplig, och mina tre års högstadietytiska kändes nästan bortkastade, men efter ett tag vände jag mig. All undervisning och socialt umgänge sker på tyska, så förutom hornstudierna kommer jag hem med ett språk på köpet!

Efter en veckas komplicerad inskrivning var det dags att träffa professorn! Jag fick veta att jag som utbytesstudent i princip bara skulle ha hornlektioner, ungefär fyra gånger per vecka. Man har korta lektioner, men ofta, och det blir verkligen intensivt och engagerat. Professor Roland Berger, tidigare solohornist i Wiener Philharmoniker och Wiener Staatsoper,

visade sig vara en snäll men sträng och noggrann herre. De flesta elever här spelar på Wienerhorn, enkla F-horn med pumpventiler och mindre klockstycke än våra vanliga horn. Professor Berger tyckte att det viktigaste var, om jag bara skulle vara här en termin, att jag lärde

enda som tänkte så. Det är ofta slutsålt, och det enda som erbjuds är ståplatser. Det går ju bra, men kanske inte på en femtimmars Wagneropera! Men konsertutbudet är stort, och alltid lyckas man någon gång. Det finns många orkestrar i Wien, men också en stor och intresserad publik. Folk står och köar i två timmar för att få en ståplats till Staatsoper!

Jag anmälde mig till skolans symfoniorkester som skulle

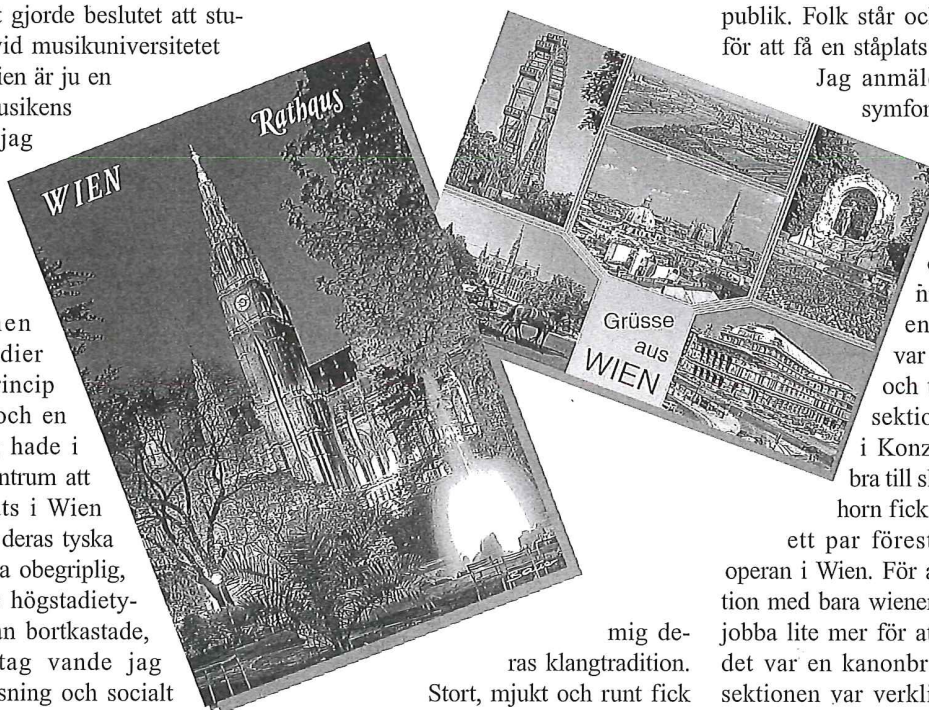
spela Mahlers 1:a symfoni. Orkestersystemet är uppbyggt i tre nivåer och till den här tredje nivån måste man göra en provspelning. Vi var fem wienerhornister och två dubbelhornister i sektionen, och konserten i Konzerthaus blev riktigt bra till slut. Trots mitt dubbelhorn fick jag chansen att spela

ett par föreställningar på Folkoperan i Wien. För att passa in i en sektion med bara wienerhornister måste man jobba lite mer för att inte sticka ut, och det var en kanonbra erfarenhet. Hornsektionen var verkligen trevlig och jag fick ett varmt bemötande.

Vårterminen avslutas med en klassafton där eleverna i hornklassen spelar upp solostycken på en offentlig konsert. I hela hornklassen, som är ca 25 elever, är vi bara fyra tjejer, och vi ska avsluta klassaftonen med vår nybildade Mädchenquartett.

Professor Berger, han bara ler...

Wien, 21/5-02 Annamia Eriksson

mig deras klangtradition.

Stort, mjukt och runt fick jag höra hela tiden. De två första månaderna hade jag bara hornlektioner på schemat. Jag hade mycket tid att öva, och det kändes verkligen bra. Det tog lite tid att lära känna de andra hornisterna på skolan eftersom ingen av oss övade där, men så småningom hade jag fått en handfull nya vänner.

Eftersom jag skulle spendera en hel termin i den vackra staden Wien tänkte jag att jag skulle kunna gå på en massa konserter, men jag var tyvärr inte den

RADOVAN VLATKOVIC PÅ BESÖK I NORRKÖPING

Under en vecka i maj gästades Norrköpings symfoniorkester av Radovan Vlatkovic, som var solist i Strauss 2:a hornkonsert. SON:s hornister hade länge sett fram emot besöket och blev inte heller besvikna när de första imponerande tonerna genljöd i De Geerhallen! Även övriga musiker uttryckte sin entusiasm över Vlatkovics musikalitet och naturliga kommunikation med orkestern (när även stråkarna blir imponerade av en brassmusiker inser man ju att det handlar om en artist i absolut världsklass...). Efter en repetition hade hornsällskapet ordförande och kassör nöjet att få en pratstund med Radovan Vlatkovic och han tog emot oss på ett mycket vänligt och tillmötesgående sätt.

Vlatkovic föddes 1962 i Zagreb i nuvarande Kroatien. Hans far, som är kemist, arbetade under ett par år i Madison, Wisconsin, USA, och det var där Vlatkovic inledde sin karriär när han vid sex års ålder började spela valthorn för läraren Edward Brown. Brown var vid denna tid bara nitton år gammal, men verkar ha varit en uppfinningsrik och pedagogisk ung man. Vlatkovic har (trots sin då låga ålder) många positiva minnen av deras lektioner, som innehöll diverse lekfulla övningar, t.ex. att trumma på munstycket! Efter två år i Madison flyttade familjen tillbaka till Zagreb. Vlatkovic berättar att han förra året faktiskt fick träffa sin allra första lärare igen, men då hade de inte setts på trettiofem år! Under dessa år hade Brown inte varit riktigt säker på om den nu framgångsrike Vlatkovic verkligen var den lille sexåringen han hade haft som elev på 60-talet, men desto gladare blev återseendet när detta visade sig vara sant.

Som tonåring blev Vlatkovic antagen vid Zagrebs musikhögskola, där hans lärare hette Prerad Deticek. Han verkar ha varit en sträng men kunnig lärare och Vlatkovic nämner t.ex. att professor Deticek var mycket noga med att hans studenter skulle spela utantill vid alla sina soloframträdanden. Att börja spela utantill redan när man är ung är nog en förut-

sättning för att man ska känna sig trygg utan noter vid ett framträdande senare i sin karriär, säger Vlatkovic. Idag spelar Radovan Vlatkovic alla standardverk för horn och orkester utantill. Han säger att han känner sig friare i sitt musicerande när han inte hela tiden ser verkets tekniska svårigheter framför sig i noterna!

Vid sidan av studierna i Zagreb bestod Vlatkovics första musikaliska influenser främst av de hornskivor han haft med sig från USA och de inspelningar som gick att få tag på i dåvarande Jugoslavien, t.ex. med Brain och Baumann. Vlatkovic minns också att Barry Tuckwell konserterade i Zagreb i mitten av 70-talet, något som naturligtvis gjorde starkt intryck på den unge hornstudenten.

Efter avslutade studier i Zagreb kom Radovan Vlatkovic till musikhögskolan i Detmold i Tyskland, där professor Michael Höltzel blev hans lärare. Efter drygt ett års studier i Detmold fick Vlatkovic 1982 anställning som solohornist i Berlins Radioorkester (nuvarande Deutsches Symphonie-Orchester Berlin) och slutförde sina studier parallellt med tjänsten där. Denna position var naturligtvis mycket lärorik för en ung student och Vlatkovic säger att han även lyssnade mycket på, och lärde sig mycket av, andra instrumentaler i orkestern. Eftersom Vlatkovic hade sex kollegor i horngruppen hade han också stora möjligheter att vara ledig för att spela solokonsert och kammarmusik.

År 1983 erhöll Vlatkovic första pris i den ansedda ARD-tävlingen i München – det var då fjorton år sedan en hornist senast tilldelats ett förstapris där! Denna utmärkelse ledde till att Vlatkovic blev mycket efterfrågad som solist runt om i Europa. Han kom att ägna sig mer och

mer åt en kammarmusikalisk karriär och nämner t.ex. oboisten och tonsättaren Heinz Holliger som en musiker han tidigt kom i kontakt med och lärde sig mycket av.

Efter åtta år som orkesterhornist kände Vlatkovic sig redo för att satsa på en solokarriär på heltid. Han diskuterade först saken med sin familj och med vänner och kollegor innan han vågade ta steget att säga upp sig från sin tjänst i orkestern. Många avrådde honom och menade att det inte fanns någon marknad för en valthornssolist, men det har hittills gått mycket bra och Vlatkovic å sin sida uppmuntrar alltid de unga hornister, eller andra instrumentalister, som vill följa hans exempel.

Parallellt med solokarriären har Vlatkovic under tio års tid också varit verksam som hornlärare vid flera musikhögskolor i Europa. För tillfället undervisar han vid Mozarteum i Salzburg och vid Drottning Sofias Konservatorium i Madrid. Att kombinera ett flitigt turnerande med kontinuerlig undervisning är inte alltid lätt, men många skolor på kon-

continenten har ett system där man vid sidan av huvudläraren också har en lärarassistent. Denne finns på orten och står för kontinuiteten och huvudläraren kan då förlägga sin undervisning till mer oregelbundna, men koncentrerade, perioder. Vlatkovic

nämner sin assistent i Madrid som en kollega där samarbetet fungerar mycket bra.

De kvalitéer Vlatkovic efterlyser och försöker utveckla hos sina studenter är naturligtvis sådana de flesta hornpedagoger arbetar med. Klang, andning, intonation, rytm och musikalitet är grundstenar även för Radovan Vlatkovic. Han spelar gärna för sina studenter och låter

SON:s hornister Jan Lejonclou och Lars Thapper (t.h.) i samspråk med Radovan (t.v.) efter konserten.

dem t.ex. ibland stå på olika platser i salen för att höra skillnaden på den klang som hörs ute i rummet och den som den spelande själv upplever. Han säger att han inte tycker att det spelar någon roll vilket hornfabrikat hans studenter väljer. Inte heller tror han att det har särskilt stor betydelse för samspelet i en stämma om alla spelar på samma typ av horn. Vlatkovic menar att det är mycket viktigare att alla har en gemensam uppfattning om artikulation, intonation och fraserings. Vlatkovic vill också göra studenterna medvetna om vikten av ett gott gehör och betonar skillnaden i intonation mellan att spela med piano och att spela i en ensemble.

När man sitter och pratar med Radovan Vlatkovic kan man inte låta bli att tänka att om han också lyckas bibringa sina studenter bara ett uns av den ödmjuka och vänliga attityd han själv representerar så har de fått en sällsynt värdefull och heläckande utbildning. Radovan Vlatkovic är en hornist som är ett föredöme på alla plan!

Under vårt samtal visade det sig att Vlatkovic även har goda kunskaper om

den svenska hornrepertoaren. Han har nyligen framfört Anders Eliassons hornkonsert i Finland och inom kort ska han spela Larssons hornconcertino. Atterberg- och de Frumerie-konserterna hör också till de verk han gärna vill spela så snart tillfälle bjuds. De Frumeries konsert hade han en gång i tiden övat in, eftersom den ingick i repertoaren till en tävling, men han har alltså ännu inte blivit ombedd att spela den med orkester. Om två år kommer han att uruppföra en nyskriven hornkonsert av polacken Penderecki. Vlatkovic säger att han hittills varit dålig på att beställa nya verk för horn men att det i framtiden blir en nödvändighet för att förnya repertoaren.

En hornsolist/kammarmusiker spenderar mycket tid på resande fot. Radovan Vlatkovic har större delen av Europa som sitt ordinarie arbetsfält och därför blir den tid han spenderar i hemmet extra värdefull. Han bor i Salzburg med sin hustru, som är advokat, och deras sex barn i åldrarna 2-23 år. Till sommaren kan de som befinner sig i Trondheimstrakten med lite tur stöta på familjen Vlatkovic

eftersom de planerar att bila upp genom Skandinavien för att hälsa på vänner i Norge i augusti. Vlatkovic berättar att detta är hans enda semester i år och därför har han varit tvungen att tacka nej när Finska Hornklubben inbjöd honom till det internationella hornsymposiet i Lahti. Tråkigt för alla Lahti-resenärer, men för Radovan Vlatkovic ett välbehövligt avbrott i ett mycket hektiskt arbetsschema, och sämre resmål kunde han ju ha valt!

Musiker och publik vid Norrköpingskonserten fick en härlig och minnesvärd version av Strauss 2:a. Dessutom fick vi som extranummer höra hornsolot ur Olivier Messiaens *Från öknen till stjärnorna*, en verklig uppvisning av hornets alla klangmöjligheter. Det är bara att hoppas att det inte dröjer alltför länge innan man åter får en möjlighet att höra Radovan Vlatkovic på en svensk konsertscen!

Anna Ahlenius
& Hans-Erik Holgersson

SVENSK FULLTRÄFF I BERLIN

För hornvänner började år 2002 med en riktig smällkaramell. I anrika Philharmonie i Berlin (Berlinfilharmonikernas hemmascen) framfördes Robert Schumanns *Konsertstycke för fyra horn och orkester, op 86*, med något så ovanligt som fyra svenska hornsolisterna. **Einar Öhman**, Malmö, **Richard Johansson**, Göteborg, **Johan Lindstrand** och **Thomas Lindgren**, Stockholm var de fyra hornisterna. Konserten gick av stapeln den 6:e januari som avslutning av den 25:e tysk-skandinaviska orkesterveckan. Orkestern var Deutsche-Skandinavische Jugend-Philharmonie med eldsjäl och sverigevännen Andreas-Peer Kähler som dirigent.

Förberedelserna för konserten hade pågått i över ett år. Bland annat framfördes verket i Göteborg i oktober 2001, då till-

sammans med Göteborgs ungdoms-symfoniker.

Stora salen i Philharmonie var fullsatt denna januarikväll. Publiken föreföll vara förväntansfull, inte minst de svenska

Kvartetten samlad på Philharmonies scen efter konserten. Plastrong, en tidlös accessoar?

hornister som återfanns bland åhörarna, när det var dags för aftonens andra program: Schumann-konserten. Iförda

plastronger tog kvartetten scenen i besittning och fyllde rummet med en distinkt inledningsfanfar. Därmed angavs tonen för framförandet. Ett frejdigt tempo i första satsen gav denna en ungdomlig friskhet och spänst. Den långsamma andra satsen böljade fram när stämmornas soloinsatser konsekvent lyftes fram. Tempot var behagligt långsamt och fraseringsarna uttänjda.

Den sista och snabba satsen spelades med samma bravur och övertygelse som genomsyrade inledningssatsen och efteråt fick solisterna ta emot långa och välförtjänta applåder.

Framförandet höll en hög nivå och de fyra ska ha en stor eloge för den medvetna och genomarbetade tolkningen, det var för att använda idrotts-terminer en "lagseger" denna afton, och Einar Öhman ska ha ett särskilt omnäm-

nande för sitt briljanta spel på förstämman. I ett uppskattat extranummer framförde man den tyska soldatvisan *Lili Marleen* i arrangemang av Thomas Lindgren.

Efteråt recenserades framförandet i tyska tidningar. *Tagesspiegel* talade om "orädda hornister som ömsom lät som ett enda fyrstämigt valthorn och ömsom smattrade med sällan hörda kaskader". *Hauptstadt-Postille* menade att man "tappade andan av tempona i ytter-

satserna". Recensenten kände sig också denna kväll "tvungen att kasta alla gamla föreställningar om 'alten Schweden' och det lugna skandinaviska lantlivet överbord".

Deutsch-Skandinavische Jugend-Philharmonie är en årligen återkommande ungdomsorkesterkurs som hålls i Berlin under två veckor kring nyåret. I och med konserten sattes punkt för denna generation svenska hornisters medverkan i de tysk-skandinaviska orkesterveckorna.

Någon eller några av dessa fyra har tillsammans med ytterligare några svenskar, alla idag i trettioårsåldern, utgjort hornsektionens grundstomme vid varje kurs de senaste tio åren. Är det dags för yngre svenska hornister att ta vid och kanske år 2012 ånyo framföra Schumann-konserten i Philharmonie?

**Tobias Gullberg,
Gunnar Rohlén
och Lars Svensson**

PEDAGOGEN

ATT LÄRA UT INTONATION, TANKAR FÖR HORNISTER DEL 2

AV ERJA JOUKAMO-AMPUJA OCH
FRØYDIS REE WEKRE
ÖVERSÄTTNING ANITA ANDERSSON

Känslan för den mest renklingande klangen.

God intonation kan ibland vara en fråga om klangfärg. Man kan spela rent men ändå låta "hög" om klangfärgen är alltför tunn. Genom att söka efter en rik, fyllig, fokuserad ton med många övertoner kommer man att ge ett mer välstämt intryck hela tiden.

Förutom att lära ut "harmonirollerna" i ensemblespel kan man lära studenterna i en grupp att spela renare genom att känna den "rätta" sorts klangfärgen. Efter att ha etablerat ett perfekt klingande ackord eller intervall bör eleverna uppmuntras att observera och minnas sin speciella klangfärg när ackordet/intervall är "rätt". Senare måste denna sorts klang och färg hittas och upprepas många gånger.

Kunskap om olika fingringsättningar

På ett vanligt dubbelhorn har de flesta toner flera möjliga fingringsättningar, d.v.s. vi kan välja olika rörlängd för samma ton. Vissa övertoner är naturligt högre eller lägre än önskat i våra olika intonations-

system idag. Därför kan vi få stor hjälp i intonationsarbetet genom möjligheten att välja rörlängd för en speciell ton. Detta är speciellt användbart när läpparna är svaga eller helt enkelt alltför trötta för att göra de nödvändiga justeringarna.

Läraren kan influera och "knuffa" elever mot olika bruk av F-hornet och B-hornet, oberoende av det traditionella sättet (i regionen) som greppen på dubbelhornet används och lärs ut. Läraren kan också uppmuntra utforskning av de olika grepp på båda hornen som finns att välja mellan. Den student som endast lär sig en fingringsättning blir ofta osmidig och tycker att det är svårare att välja fritt. Valen skulle till exempel vara att använda tredje fingret i stället för första och andra, andra i stället för andra och tredje där det är möjligt, F-horn i stället för B-horn och vice versa.

Dessutom behöver kännedomen om alla användbara greppkombinationer vara inte enbart intellektuell utan också instinktiv. Detta sker endast om tillräckligt med tid läggs på arbete med musika-

liskt material med varierande fingringsättningar för att försäkra sig om ett någorlunda "fritt" greppval senare, beroende på situationen. De olika situationerna kan vara:

- det är väldigt kallt eller varmt i konsertlokalen
- kollegorna eller de andra instrumenten (piano, harpa etc) är väldigt höga eller låga
- läpparna är svaga eller väldigt trötta av tungt arbete och därför stela och osmidiga

Naturligtvis tas det för givet att musikerna vet var tonen behöver böjas (och varför). Att använda ett "lägre" eller "högre" grepp kan bli räddningen i en svår situation.

Känsligt bruk av högerhanden i klockstycket

Att använda högerhanden i klockan i intonationssyften ger ett ytterligare verktyg. När handen hålls helt rakt eller till och med tas ut går stämningen upp. Likaså går stämningen ner när handen stänger

klockan mer och mer (mot halvstopp-positionen). Detta verktyg har emellertid några negativa sidoeffekter. Tonens klang ändras något med förändrad handposition. Dessutom kan flitigt bruk av högerhanden för att täcka klocköppningen i olika grad göra musikern lat vad det gäller träning och utveckling av läppmusklerna, eftersom intonationen redan justeras med hjälp av handen.

Ett välstämt instrument

En hornist med mycket gott gehör och god teknik kan klara av att spela rent på nästan vilket instrument som helst, oavsett var byglarna sitter. För det optimalt bekväma och välstämda spelet bör dock byglarna vara där intonationsarbetet blir så lätt som möjligt.

Flera faktorer påverkar besluten om hur man stämmer dubbelhornet. Den egna speltekniken är en faktor liksom den klang som föredras. Likaså kan den absolut bästa placeringen av instrumentets byglar variera beroende på om man spelar hög- eller låghorn. Till och med musikens tonart kan påverka vad som är instrumentets bästa stämning, och med ett stort munstycke är det en fördel att stämma instrumentet högre än med ett litet munstycke.

Huvudstämbygeln

Vi tycker att ju svagare musikern läppar är och ju mindre omfånget är, desto lägre i registret måste den valda "stämtonen" vara (för att bestämma draget på stämbygeln). Det noterade e' (klingande a) i mellanregistret är en bra ton att stämma det öppna F-hornet på, speciellt för ett barn eller en nybörjare. På liknande vis rekommenderar vi det noterade f' (klingande b) för det öppna B-hornet.

Allt eftersom embouchuren blir starkare och det spelbara registret större, rekommenderar vi emellertid att "stämtonen" flyttas uppåt lite i taget, genom det noterade g' på F-hornet (klingande c') till det noterade c'' (klingande f' på båda hornen. För musikstuderande och/eller den professionella musikern rekommenderar vi bruk av en ännu högre stämton. Eftersom alla horn är kompromisser hamnar musikern ofta i någon av dessa situationer:

1. Man stämmer bekvämt från en ton i mellanregistret och måste som en konsekvens därav arbeta hårdare i höjdregistret för att pressa upp stämningen.
2. Man väljer att stämma bekvämt från en ton i det höga registret (till exempel

noterat f'' , klingande b, på B-hornet). I detta fall blir man tvungen att arbeta mer med att hålla ner alla toner i mellanregistret, speciellt om man spelar mestadels på B-hornet.

När man använder noterat f'' i höjdregistret att stämma på är det viktigt att embouchuren är så avslappnad som möjligt när man spelar tonen. Normalt sänks då stämningen något. Det är mycket bra om man kan spela noterade f' , g'' och a'' i höjdregistret helt på det öppna B-hornet och ganska avspänt. Detta är lättare när B-hornet stäms något högt. När man stämmer med ett piano, en stämapparat eller ett annat instrument är det mycket viktigt att hornisten är den som först ger stämtonen med bekväm embouchure. I annat fall kan det hända att hornisten instinktivt anpassar sig till den hörda stämningen. Som konsekvens riskerar man att huvudstämbygeln blir kvar i en placering som inte är den bästa.

F-hornets stämbygel

Platsen för F-hornets stämbygel hittas genom att jämföra stämningen av toner som är öppna på både B- och F-hornet.

B-hornets stämbygel

Separat B-hornsstämbygeln finns på vissa instrument och bör placeras i enlighet med diskussionen ovan.

Övriga stämbyglar

De andra stämbyglarna behöver också ofta justeras eller dras ut. Hur mycket beror på hornets fabrikat och på individuell smak i fråga om halvtonssteg, heltonssteg etc. Återigen anbefaller vi att starka musiker tar noterat f'' som referenston på B-hornet. Gåendes nedåt från den tonen avgör den önskade storleken på halvstegen hur långt andra ventilens bygel ska dras ut, om något alls. På samma sätt avgörs första ventilbygelns plats av vilket heltonssteg man föredrar. Den tredje ventilens bygel kan dras ut för att ge en acceptabel mollters (med tredje fingret för noterat d''). Observera dock att tredjeventilens bygel kan behöva dras ut lite mer än för att enbart tillfredsställa den där molltersen – den viktigaste tonen att kontrollera för denna bygel är det noterade $c\#\prime\prime$. Med F-hornets ventilbyglar kan man gå tillväga på samma sätt och använda till exempel det noterade c'' (klingande f'') som utgångspunkt.

Några övningsredskap

En stämapparat kan vara till hjälp om den används med förståelse för begränsningarna. Den visar visuellt hur

väl den klingande tonen stämmer med den korrekta tempererade stämningen av samma ton. Apparaten kan även vara användbar som kontrollpunkt för det a man använder. En stämapparats begränsningar kan beskrivas så här: i jämförelse med det melodiska intonationssystemet är de tempererade oktaverna alltför små; det är ingen skillnad mellan till exempel diss och ess, så en tons harmoniska funktion och dess eventuella konsekvenser för stämningen syns inte. När man ser på stämapparaten måste man vara medveten om att tonerna i det högre registret kan tillåtas vara något högre än vad apparaten visar, och på samma sätt kan tonerna i lågregistret vara något lägre än vad stämapparaten visar som "korrekt". Här är några idéer om hur man kan använda stämapparaten:

- se på apparaten medan långa toner med crescendo och diminuendo spelas, för att göra säkert att stämningen är densamma oavsett dynamik.
- spela treklanger eller musik och se efter att inte vissa toner är alltför långt ifrån korrekt tempererad stämning.
- låt stämapparaten ljuda en ton och spela olika intervall mot den tonen med harmonisk intonation.

Ett annat bra redskap är bandspelaren. Att spela in och lyssna till det egna musicerandet kan vara mycket lärorikt. De flesta musiker hör intonationsmissar bättre hos andra musiker eller på inspelningar än när de själva som spelar. Genom noggrant lyssnande till inspelningarna av sig själv, kan många intressanta tendenser upptäckas och förhoppningsvis rättas till.

Avslutning

I slutändan är de viktigaste redskapen för att spela rent ett starkt och välutvecklat inre öra kombinerat med en stark förbindelse från det inre örat till läppmusklerna. Intonationsarbetet måste börja i dessa två områden och kommer, med stor sannolikhet, att fortsätta som ett sorts forskningsprojekt på livstid.

Erja Joukamo-Ampuja är hornist i Finska Radios Symfoniorkester och hornlärare vid Sibeliusakademien i Helsingfors. Hon är också utbildad gehörslärare. **Froydis Ree Welke** är professor i horn och kammarmusik vid Norges Musikhögskola i Oslo. Dessutom håller hon föredrag, ger mästar-klasser och konserterar runt om i världen. Författarna önskar tacka sina kollegor i NORDHORN-PED, ett nätverk för nordiska hornpedagoger, för initiativtagandet till denna artikel och för deras hjälp vid revisionen av de första skisserna.

SHS SIGNATURMELODI

DETTA ÄR SHS NYLIGEN UTSEDDA SIGNATURMELODI.
DEN ÄR SKRIVEN AV ERIC WAHLSTEEN,
SOM ALLTSÅ ÄR VINNAREN I DEN TÄVLING
SOM AVGJORDES UNDER ÅRSMÖTET I JANUARI.
GRATTIS ERIC!

$\text{♩} = 76$

Corno I in Fa

Corno II in Fa

Corno III in Fa

Corno IV in Fa

6

10

14

cresc.

f

The musical score is written for four horns (Corno I, II, III, and IV in Fa) and piano accompaniment. The tempo is marked as quarter note = 76. The score is divided into four systems. The first system shows the initial entry of the horns. The second system (measures 6-9) shows the piano accompaniment and horn parts. The third system (measures 10-13) continues the accompaniment and horn parts. The fourth system (measures 14-17) features a crescendo in the piano accompaniment and horns, leading to a forte (f) dynamic.

HÖRT & HÄNT

DIRIGERANDE HORNIST

SHS-medlemmen **Stefan Solyom** har under våren dirigerat vid Komische Oper i Berlin.

STIPENDIAT

Rolf Bengtsson har blivit utsedd till Årets filharmoniker av orkestrens vänförening, och mottar ett pris på 40.000 kr.

INTRESSANTA TURER I HOVKAPELLET

Kristina Kärlin återkommer nästa säsong som solohornist till Stockholmsoperan. **Björn Eriksson** har å sin sida lämnat den andra solohornsplatsen, vilken går till **Trine Bjerke**. På Trines

tredjehornstjänst ska **Annamia Eriksson** provtjänstgöra, medan den tuttihornstjänst med plikt att spela tredje som hon sedan tidigare provar på står vakant. Nyanställd på en tuttihornstjänst är **Mia Nyström**. Movitz gratulerar.

SOLIST

Bengt Olerås spelade i februari Strauss Hornkonsert nr 2 med Svenska Kammarorkestern i Örebro och Lindesberg.

NYUTKOMMET

Richard Johansson, är inte bara en god hornist. Han kan även ge bra skivtips eftersom han jobbar med att sälja klassiska skivor när han inte spelar horn. Hans tips är följande:

Mozart/The Four Horn Concerti/Hans

Swarowsky-Con./Albert Linder/Vienna State Opera Orchestra

Amadeus - Seymour Solomon Collection - AMD 7012

Vid 24 års ålder gjorde Albert Linder (solohornist i Mozarteum 1954-57, senare även solohornist hos Göteborgs Symfoniorkester) sin solodebutinspelning. Med tydlig artikulation och briljant ton tar sig A L an dessa konserter.

Richard Strauss/Der Rosenkavalier/

Karl Böhm/Wiener Philharmoniker

Deutsche Grammophon - 445 338-2.

Liveinspelning från 1969. Välbalanserat mellan orkester och sångare. Själfullt hornspel med den "rätta" nerven.

NÄTTIPS

Vår egen hemsida:

www.shs.home.se

PROCURA

NÄR DET GÄLLER

NOTER

PROCURA MUSIK AB

Box 3061 – 400 10 GÖTEBORG

Tel: 031-18 07 10 Fax: 031-18 07 05

Internet: www.procura.se - E-Mail: info@procura.se